

Valorificarea capitalului uman al raionului Cahul în cadrul cooperării transfrontaliere

Cornea, Sergiu

Veröffentlichungsversion / Published Version
Konferenzbeitrag / conference paper

Empfohlene Zitierung / Suggested Citation:

Cornea, S. (2018). Valorificarea capitalului uman al raionului Cahul în cadrul cooperării transfrontaliere. In T. Păduraru, D. T. Jijie, M. Doncean, & G. Tacu (Eds.), *Dezvoltarea economico-socială durabilă a euroregiunilor și a zonelor transfrontaliere / Sustainable economic and social development of Euroregions and cross-border areas* (pp. 196-202). Iași: Performantica. <https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:0168-ssoar-65460-7>

Nutzungsbedingungen:

Dieser Text wird unter einer CC BY-NC Lizenz (Namensnennung-Nicht-kommerziell) zur Verfügung gestellt. Nähere Auskünfte zu den CC-Lizenzen finden Sie hier: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.de>

Terms of use:

This document is made available under a CC BY-NC Licence (Attribution-NonCommercial). For more information see: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0>

**“Gheorghe Zane” Institute of Economic and Social Research, Iași
Department of Economic Research**

**SUSTAINABLE ECONOMIC AND SOCIAL DEVELOPMENT OF
EUROREGIONS AND CROSS-BORDER AREAS**

VOLUME XXXIII

COORDINATORS

Teodor PĂDURARU Dumitru Tudor JIJIE Marilena DONCEAN Georgiana TACU

**PERFORMANTICA
IAȘI - 2018**

CAPITALIZATION OF HUMAN CAPITAL OF CAHUL DISTRICT IN THE FRAMEWORK OF CROSS-BORDER COOPERATION

VALORIFICAREA CAPITALULUI UMAN AL RAIONULUI CAHUL ÎN CADRUL COOPERĂRII TRANSFRONTALIERE

Sergiu CORNEA¹

Abstract

In 2017 the Cahul District, the largest in the Republic of Moldova as an area (1545,28 km²) and the population (116,7 thousand) became part of the Siret-Prut-Nistru Euroregion. The natural, economic and human potential of the Cahul District is an important resource for cross-border cooperation. In this study is made an analysis of the human capital of the Cahul District from the perspective of its valorization in order to deepen the cross-border cooperation of the Cahul District within the Siret-Prut-Nistru Euroregion. The experience gained by the Cahul District in the field of cross-border cooperation shows that the cultural and spiritual actions must be followed by actions on the creation of common spaces in the informational, economic and commercial spheres. In this respect, it is important to complement the cultural actions with practical ones, thus constituting a systematic effort with clearly defined objectives. Human capital can be a catalyst factor for cross-border cooperation also due to the fact that in the Cahul district there are several educational institutions that can help train qualified staff for different areas of work relevant to cross-border cooperation.

Key words: human capital, schooling, cross-border cooperation, local collectivity

JEL: I250

1. Introducere

În ședința sa extraordinară din 18.05.2017 Consiliul raional Cahul a adoptat decizia de aderare „ca membru activ la Asociația Euroregiunea Siret-Prut-Nistru” [5], constituită în anul 2005, ca persoană juridică română, cu sediul în municipiul Iași și care reunește 29 din cele 32 raioane ale Republicii Moldova, Municipiul Bălți, Unitatea Teritorială Autonomă Găgăuzia și 4 județe din România (Bistrița-Năsăud, Iași Prahova și Vaslui) [1].

Prin această decizie, raionul Cahul (care include în componența sa municipiul Cahul cu localitatea Cotihana, 36 de comune cu 17 localități în componența lor) și-a extins aria de cooperare transfrontalieră, raionul fiind parte și a Euroregiunii Dunărea de Jos.

Amplificarea cooperării transfrontaliere poate constitui o șansă de supraviețuire pentru colectivitățile locale de ambele niveluri din Republica Moldova, oferindu-le oportunități și posibilități pe care nu le pot avea la nivel național [4, p. 535-542].

Având în vedere aceste aspecte se impune o reevaluare a potențialului și a resurselor de cooperare transfrontalieră disponibile ale raionului Cahul. În acest sens, întrebarea de cercetare a prezentului studiu poate fi formulată astfel: capitalul uman al raionului Cahul în condițiile crizei demografice traversate de Republica Moldova este un factor perturbator al dezvoltării social-economice al colectivităților locale sau este un element care poate și trebuie să contribuie la dezvoltarea acestor colectivități? Altfel spus, poate fi capitalul uman al raionului Cahul un factor important al dezvoltării și implicit al cooperării transfrontaliere?

2. Dimensiunea demografică a capitalului uman din raionul Cahul

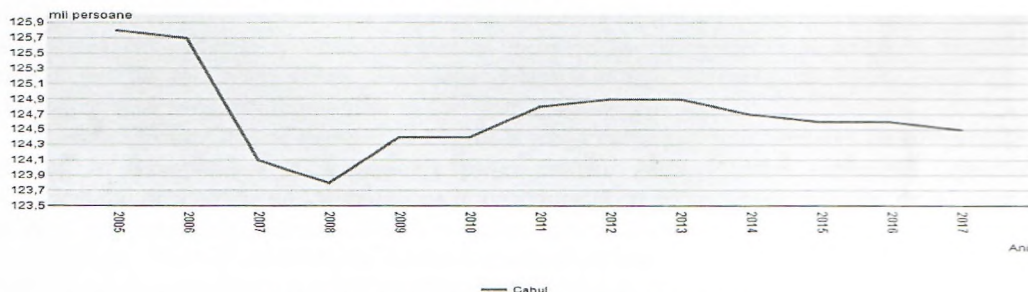
Numărul populației raionului Cahul este relativ constant. O scădere bruscă a numărului populației a fost înregistrată în perioada 2006-2008, de la 125,7 mii la 123,8 în 2008. Pe parcursul anului 2008, populația a crescut până la 124,4 tendința de creștere menținându-se până la începutul anului 2013. În perioada 01 ianuarie 2013 – 01 ianuarie 2017 numărul populației a cunoscut o tendință descendentă coborând de la 124,9 mii la 124,5. Putem constata, că în ultimul deceniu,

¹ Conf. univ. dr., prorector, Universitatea de Stat „B. P. Hasdeu”, Cahul, Republica Moldova, prorectorusc@gmail.com

după cum rezultă din datele prezentate în diagramă 1, numărul populației este relativ stabil, fără devieri dramatice de la cifra de 124,5 mii.

Diagrama 1. Populația stabilă a raionului Cahul (1 ianuarie, anii 2005-2017)

Populația stabilă, la 1 ianuarie pe Raioane și orașe și Ani

Sursa: <http://statbank.statistica.md/> (accesat la 25.08.2018)

Această relativă stabilitate a numărului populației, în condițiile sporului natural nesemnificativ și a emigrării populației se datorează migrației interne, în mare parte către municipiul Cahul și localitățile limitrofe.

Dacă pentru regiunea Sud efectivul salariaților este în scădere, de la 67.792 în 2015 la 66.818 în 2016, în raionul Cahul, tendința este inversă, fiind atestată o creștere de la 19.100 în 2015 la 20 079 în 2016, ceea ce a constituit 30 % din totalul angajaților Regiunii Sud [13, p. 48]. În raionul Cahul se atestă un număr relativ redus de angajați în industrie și construcții, care în 2016 constituiau doar 17,5% din totalul angajaților. Dar, având în vedere faptul că Grupul Drăxlmaier, specializat în producerea de componente și cablaje electrice pentru industria automotivă a deschis cea de-a treia fabrică de producere a componentelor electrice și a cablajelor din Republica Moldova la Cahul, numărul angajaților din această categorie va spori cu câteva sute. Datele privind efectivul salariaților raionului Cahul după activitățile economice prestate sunt prezentate în tabelul 1.

Tabelul 1. Efectivul salariaților din raionul Cahul pe activități economice (la sfârșitul anului, persoane)

Anii	Total	Agricultura, silvicultură	Industria și construcții	Administrație publică	Învățământ	Servicii
2015	19 100	2 557	3 639	1 864	4 231	6 809
2016	20 079	3 103	3 521	1 873	4 115	7 467

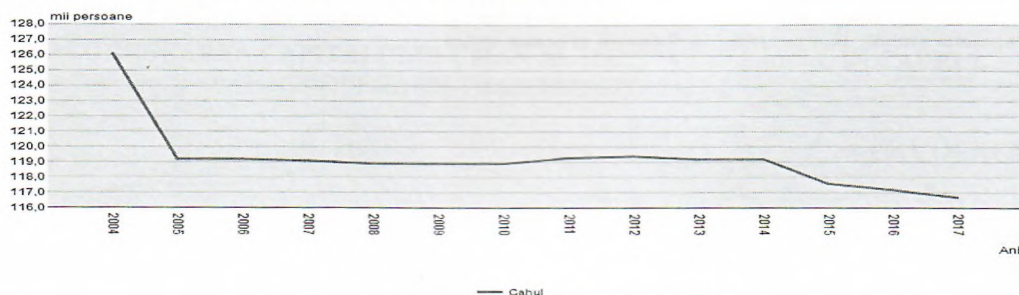
Sursa: Statistica teritorială, 2017, p. 48. http://www.statistica.md/public/files/publicatii_electronice/Statistica_teritoriala/Statistica_teritoriala_2017.pdf (accesat la 07.08.2018)

La sfârșitul anului 2016 în raionul Cahul erau 1126 locuri de muncă vacante ceea ce constituia 6,5 % din totalul locurilor de muncă existente. În același timp, numărul șomerilor oficial înregistrați la sfârșitul anului era de 803 persoane [13, p. 50].

Pe parcursul ultimilor două decenii, emigrarea în scop de muncă a fost o caracteristică permanentă a dezvoltării social-economice a Republicii Moldova. După cum este menționat în *Programul național strategic în domeniul securității demografice a Republicii Moldova pentru anii 2011-2025*, motivul economic este principala cauză a emigrării, iar migrația externă impune noi viziuni și abordări ale problemelor impactului migrației asupra demograficului și dezvoltării pieței forței de muncă [12]. Emigrația capitalului uman are două implicații majore asupra societății moldovenești: a) modifică mărimea și structura forței de muncă și b) prin intermediul transferurilor bănești, influențează consumul și investițiile în economie contribuind astfel la reducerea sărăciei și creșterea economică.

Emigrarea în scop de muncă a determinat scăderea numărului populației prezente, care de la 126 mii în 2004 a coborât la 116,7 mii în anul 2017. În diagrama 2 este prezentată evoluția numărului populației prezente în perioada menționată.

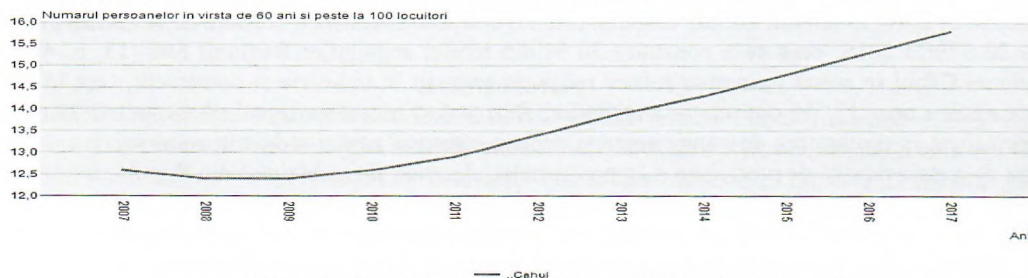
Diagrama 2. Populația prezentă a raionului Cahul (la începutul anului)
Populația prezentă, la începutul anului pe Raioane și orașe și Ani

Sursa: <http://statbank.statistica.md/> (accesat la 25.08.2018)

Fenomenul migrației a contribuit la sporirea, în mod artificial, a ponderii populației în vârstă (de 60 ani și peste). Coeficientul îmbătrânirii populației raionului Cahul datorită migrației populației active în scopul căutării unui loc de muncă a cunoscut o dinamică ascendentă, fapt ilustrat în diagrama 3.

Diagrama 3. Coeficientul îmbătrânirii populației raionului Cahul, la începutul anului
Coeficientul imbatrinirii populatiei, la inceputul anului pe Raioane/Regiuni, Ani, Medii si Sexe

Sursa: <http://statbank.statistica.md/> (accesat la 25.08.2018).

Cu toate acestea, în raionul Cahul, ritmurile de îmbătrânire a populației, după cum se vede din datele incluse în tabelul 2, sunt sub media pe țară. Persoanele de 60 ani și peste (la 100 locuitori) în anul 2015 constituiau 14,8% din numărul mediu al populației stabile, iar în 2017 – 15,8%.

Tabelul 2. Coeficientul îmbătrânirii populației

Populație	2015	2016	2017
Raionul Cahul	14,8	15,3	15,8
Media țară	16,2	16,7	17,2

Sursa: Statistica teritorială, 2017, p. 27. http://www.statistica.md/public/files/publicatii_electronice/Statistica_teritoriala/Statistica_teritoriala_2017.pdf (accesat la 07.08.2018)

Raionul Cahul, comparativ cu alte raioane, se află într-o poziție mai favorabilă și după durata medie de viață a populației. În anul 2015 durata medie de viață a fost de 72,3, media pe țară fiind de 71,5 ani, iar în anul 2016 – 72,6 față de 72,2 ani, media pe țară [13, p. 32].

Un alt avantaj al raionului Cahul este că vârsta medie a populației păstrează tendința de a fi sub media pe țară: în 2015 – 36,5 (media pe țară – 37,5), în 2016 – 36,8 (37,8), în 2017 – 37,1 (38,0) [13, p. 24].

3. Componenta educațională a capitalului uman din raionul Cahul

Educația joacă un rol important în formarea capitalului uman. Un nivel mai înalt al studiilor oferă oportunități mai mari în ceea ce privește majorarea veniturilor și o mai mare mobilitate profesională.

Un individ își dezvoltă capitalul uman atât prin educație și formare profesională, cât și prin experiențele sale de viață, iar calitatea și cantitatea capitalului uman acumulat determină în mare

măsură poziția sa pe piața muncii. După cum s-a demonstrat în literatura de specialitate, fiecare an suplimentar de școală crește câștigurile pe durata vieții cu aproximativ 10% [11, p. 1101]. Educația aduce beneficii nu doar la nivel individual, impactul social al educației îl depășește pe cel particular.

Relația dintre educație și piața forței de muncă, evoluția acesteia din perspectiva corespunderii cererii și ofertei este un aspect important al analizei capitalului uman. Deoarece majoritatea cunoștințelor și competențelor se însușesc în instituțiile de învățământ, sistemului educațional i-a fost recunoscută contribuția determinantă la formarea capitalului uman și, în consecință, la dezvoltarea economică, socială și spirituală a unei țări.

Rolul instituțiilor de învățământ este de a pregăti studenții prin formarea de competențe și abilități în corespundere cu necesitățile pieței muncii. Angajabilitatea reprezintă capacitatea absolventului de a obține un loc de muncă în concordanță cu competențele însușite, de a-l menține și de a se dezvolta profesional. Există o relație directă dintre nivelul formării profesionale și angajabilitate. Posibilitatea de a găsi un loc de muncă este mai mare cu cât este mai mare nivelul de studii. Astfel, în anul 2017 rata de ocupare ale celor cu studii superioare era de 56%, cu studii medii de specialitate – 43,7%, cu studii secundare profesionale – 46,3%, liceale sau medii generale – 37,3%, gimnaziale – 31,3%, primare sau fără școală primară – 4,5% [7, p. 29].

În Republica Moldova, învățământul este unul predominant public. Cheltuielile pentru educație reprezintă una dintre ramurile prioritare finanțate de guvern. Astfel, în anul 2017, cheltuielilor pentru educație le-au revenit poziția secundă cu o cotă de 16,3% din cheltuielile bugetare și 5,9% din PIB [8, p. 104]. Bugetelor unităților administrativ-teritoriale le revine 39% din total cheltuieli pentru educație [14].

Sistemul educațional al raionului Cahul include o multitudine de instituții de diferite niveluri. Vom lua în considerare, în mod prioritar, instituțiile care sunt încadrate nemijlocit în procesul de pregătire a specialiștilor pentru piața muncii: universitatea, colegiile și școlile profesional-tehnice.

Învățământul superior este reprezentat de Universitatea de Stat „B.P. Hasdeu” din Cahul care este o instituție publică, fondată la 7 iunie 1999, având ca scop pregătirea și asigurarea localităților din sudul Republicii Moldova cu cadre de înaltă calificare [15].

Cu toate că are o istorie doar de două decenii, Universitatea „B.P. Hasdeu” a înregistrat rezultate foarte bune atât în domeniul cercetării științifice, cât și în implicarea cadrelor didactice în organizarea și realizarea activităților extra-curriculare, programelor și proiectelor care au ca scop dezvoltarea domeniului educațional în regiunea de sud a Republicii Moldova.

În prezent, Universitatea de Stat „B.P. Hasdeu” formează specialiști pe două niveluri de pregătire: licență și master. Acestea sunt structurate în cadrul a trei facultăți: Facultatea de Filologie și Istorie; Facultatea de Drept și Administrație Publică și Facultatea de Economie, Informatică și Matematică. În cadrul acestor facultăți sunt formați specialiști în următoarele domenii: Filologie Română, Filologie Engleză, Filologie Franceză, Istorie, Pedagogie, Drept, Administrație Publică, Business și Administrare, Finanțe și Bănci, Contabilitate, Turism, Inginerie și management în transporturi, Informatică și Matematică.

Dezvoltarea Universității „B.P. Hasdeu” este exprimată și prin baza sa materială care corespunde standardelor de asigurare a unui proces de învățământ la parametri optimi. Activitățile se desfășoară într-un complex imobiliar renovat, constituit din două corpuri de învățământ. În mare parte, prin efort investițional propriu, universitatea a reușit să doteze corespunzător toate spațiile destinate procesului de învățământ și cercetare științifică cu mobilier și echipament adecvat activităților didactice și de cercetare științifică.

Instituția mai dispune de 3 cămine care asigură studenții cu spațiu locativ, o bibliotecă cu 3 săli de lectură, 4 săli multimedia care oferă studenților și cadrelor didactice posibilitatea să acceseze Internetul și să utilizeze baze de date și platforme educaționale.

Un rol important în îmbunătățirea procesului de învățământ îl au serviciile și centrele universitare: Centrul Francez de Resurse Școlare și Universitare, Centrul Englez de Resurse,

Centrul de Documentare ONU, Centrul Pro-Europa Cahul, Clinica Juridică etc. Aceste centre asigură consultanță în ceea ce privește furnizarea de surse metodice și bibliografice, promovarea valorilor europene prin factorul lingvistic și altele.

Mulți studenți și profesori sunt apreciați cu diplome și mențiuni la diferite concursuri, ceea ce demonstrează potențialul intelectual al universității.

Un rol important în dezvoltarea Universității „B.P. Hașdeu” îl au relațiile de strânsă colaborare cu instituții de învățământ superior din țară și de peste hotare. Universitatea are încheiate acorduri de cooperare și parteneriat cu 8 universități din Republica Moldova, 6 universități din România, 3 universități din Ucraina și 2 instituții de învățământ superior din Franța

La 1 decembrie 2000 a fost semnat acordul de fondare a Asociației Universitare a Euroregiunii „Dunărea de Jos”. Cu toate că acest acord ar fi putut fi un instrument eficient de valorificare a oportunităților oferite de programele educaționale europene, universitățile din euroregiune nu l-au apreciat și dezvoltat.

Învățământul postsecundar profesional este reprezentat la nivelul raionului Cahul de două colegii. Colegiul Industrial-Pedagogic din Cahul, reorganizat în anul 2003, în baza Școlii Pedagogice „A. Macarencu” fondată la 8 mai 1945. În iunie 1992 este formată Școala Normală care în august 1996 devine Colegiul de Pedagogie și Arte „I. Hașdeu”. Din 2003 este comasat cu Colegiul Tehnic-Agricol din localitate, devenind Colegiu Industrial - Pedagogic.

Colegiul Industrial-Pedagogic „Iulia Hașdeu” din Cahul, cu o istorie de peste șaptezeci de ani, este un centru regional de prestare a serviciilor educaționale și academice, care satisface cererea de specialiști și de produse inovatoare pentru organizațiile și comunitățile din partea de sud a Republicii Moldova. Colegiul are în oferta sa educațională următoarele specialități: contabilitate, informatică, ecologie și protecția mediului, asistență socială, interpretare instrumentală, coregrafie, pictură, pedagogia învățământului primar și preșcolar [3].

Colegiul de Medicină din municipiul Cahul este o instituție de învățământ cu o bogată tradiție în care se asigură, prin ansamblul de activități educaționale, formarea specialiștilor în domeniul medicinei la două specialități: medicină și îngrijirea bolnavilor, absolvenții obținând calificarea „asistent medical” [2]. În raionul Cahul activează și două școli profesionale. Școala Profesională nr. 1 din municipiul Cahul acoperă necesitățile pieței muncii în următoarele domenii:

- a) industria alimentară – controlor produse alimentare, cofetar;
- b) electronică, automatică și telecomunicații – operator pentru suportul tehnic al calculatoarelor;
- c) servicii hoteliere, restaurante și alimentație publică – bucătar-chelner;
- d) industria ușoară – croitor confecționar îmbrăcăminte la comandă – cusător;
- e) artizanat – confecționar obiecte de artă din lemn, sculptor în lemn;
- f) industrie – cazangiu [9].

Deoarece Școala Profesională nr. 1 își adaptează ofertele de pregătire profesională la cerințele progresului tehnic, corelând interesul de formare personală și profesională cu evoluția mediului economic, își poate lărgi oferta educațională în corespundere cu necesitățile pieței muncii.

Școala Profesională nr. 2. se axează pe pregătirea specialiștilor în domeniile:

- a) construcții – electrogazosudor-montator, tăietor cu gaze, tencuitor, placator cu plăci, asamblor-montator profile aluminiu și geamuri termopan, montator sisteme tâmplărie termoizolanta, lăcătuș instalator tehnică sanitară;
- b) exploatarea și reparația automobilelor și utilajelor: mașinist la excavator cu o singură cupă, mașinist la buldozer, mașinist la automacara, mașinist la autoturnuri și ascensoare hidraulice, mecanic auto, electrician-electronist auto, lăcătuș redresarea caroseriei;
- c) exploatarea rețelelor electrice – electromontor la repararea utilajului electric, lăcătuș electrician la reparația utilajelor electrice [10]. În tabelul 3 sunt prezentate date despre numărul studenților din sistemul învățământul secundar profesional:

Tabelul 3. Instituții și elevi în învățământul secundar profesional

Regiuni de dezvoltare, raioane	Numărul de elevi				
	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16
Total țară	19 581	18 248	17 508	16 098	18 980
Regiunea Sud	2 409	2 160	2 204	2 019	2 514
Raionul Cahul	781	775	815	814	868

Sursa: Statistica teritorială, 2017, p. 87. http://www.statistica.md/public/files/publicatii_electronice/Statistica_teritoriala/Statistica_teritoriala_2017.pdf (accesat la 07.08.2018).

Sistemul de învățământ general al raionului Cahul, coordonat de Direcția Generală Învățământ raională include 103 de instituții și are următoarea structură: instituții preșcolare – 48, scoli primare – 1, scoli primare-grădinițe – 1, gimnazii/grădinițe – 7, gimnazii – 29, licee – 11, extra-școlare – 5, școală internat pentru copii cu deficiențe de auz – 1. La cele 103 instituții aflate în subordinea Direcției Generale Învățământ Cahul sunt angajați în total 4.138 persoane, dintre care 202 în posturi de conducere, cadre didactice – 1.828 și 2.108 constituie numărul personalului nedidactic [6].

Tabelul 4. Numărul de elevi la 10 000 locuitori și numărul de elevi la un cadru didactic (învățământ de zi)

Regiuni de dezvoltare, raioane	Numărul de elevi la 10 000 locuitori			Numărul de elevi la un cadru didactic		
	2012/13	2014/15	2016/17	2012/13	2014/15	2016/17
Total țară	1 028	956	937	10,7	11,0	11,5
Regiunea Sud	1 060	953	897	10,5	10,7	11,0
Raionul Cahul	1 058	980	920	9,6	11,0	10,7

Sursa: Statistica teritorială, 2017, p. 84. http://www.statistica.md/public/files/publicatii_electronice/Statistica_teritoriala/Statistica_teritoriala_2017.pdf (accesat la 07.08.2018).

În general, sistemul educațional al raionului Cahul dispune de instituții și cadre didactice pregătite care ar putea asigura formarea calitativă a specialiștilor pentru diverse ramuri și de diferite niveluri de competență.

4. Concluzii

Experiența acumulată de raionul Cahul la capitolul cooperare transfrontalieră denotă faptul că acțiunile cultural-spirituale trebuie urmate de acțiuni privind crearea spațiilor comune în domeniile informațional, economic și comercial. În acest sens este important ca acțiunile culturale să se completeze cu cele de utilitate practică, constituind astfel un efort sistemic cu obiective clar stabilite.

Capitalul uman poate fi un factor catalizator al cooperării transfrontaliere, mai ales, datorită faptului că în raionul Cahul activează mai multe instituții de învățământ care pot contribui la pregătirea cadrelor calificate pentru diverse domenii de activitate, relevante pentru cooperarea transfrontalieră.

Din acest punct de vedere, în scopul asigurării unor perspective clare de dezvoltare a sistemului educațional al raionului Cahul se impune realizarea următoarelor acțiuni prioritare:

- dimensionarea judicioasă a rețelei de instituții educaționale în corespundere cu necesitățile pieței muncii și în conformitate cu tendințele demografice existente;
- implementarea programelor de formare profesională care ar asigura pregătirea specialiștilor potrivit standardelor actuale de calitate;
- formarea la absolvenții instituțiilor de învățământ a competențelor necesare pentru dezvoltarea personală și profesională pe parcursul întregii vieți;
- diversificarea formelor de motivare a cadrelor didactice în scopul asigurării calității procesului de formare a tinerilor specialiști;
- crearea parteneriatelor sociale durabile cu actorii importanți de pe piața muncii.

Bibliografie

- Asociația Euroregiunea Siret-Prut-Nistru. http://www.euroregiune.org/despre_noi/ (accesat la 08.08.2018).

2. Colegiul de Medicină din or. Cahul. <http://colegiuldemedicinacahul.edu.md/> (accesat la 07.09.2018).
3. Colegiul Iulia Hasdeu din Cahul. <http://cihcahul.md/> (accesat la 04.09.2018).
4. Cornea, S. (2017) Organizarea teritorială a puterii locale în Republica Moldova: concept, mecanisme, soluții. București: Editura Academiei Române; Brăila: Editura Istros a Muzeului Brăilei „Carol I”.
5. Decizia Consiliului Raional Cahul „Cu privire la aderarea Consiliului Raional Cahul la Asociația Euroregiunea Siret-Prut-Nistru”. <http://cahul.md/proiecte-de-decizii-pentru-sedinta-extraordinara-a-consiliului-raional-din-18-05-2017/> (accesat la 20.08.2018).
6. Direcția Generală Învățământ Cahul. Raport pentru anul 2018. <http://dgicahul.md/> (accesat la 05.09.2018).
7. Forța de muncă în Republica Moldova: ocupare și șomaj (2018). Chișinău: Biroul Național de Statistică.
8. Hîncu, R., Conencov, O. (2017) Îmbunătățirea calității vieții prin investiții în educație. În: *Economica*, nr. 2 (100), pp. 99-107.
9. Școala Profesională nr. 1. <http://www.sp1cahul.md/> (accesat la 11.09.2018).
10. Școala Profesională nr. 2. <http://sp2cahul.md/installation/meserii.pdf> (accesat la 07.09.2018).
11. Krueger, A., Lindahl, M. (2001) Education for Growth: Why and for Whom? In: *Journal of Economic Literature*, Vol. XKXIX, pp. 1101-1136.
12. Programul național strategic în domeniul securității demografice a Republicii Moldova (2011-2025), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 768 din 12.10.2011.
13. Statistica teritorială, 2017. http://www.statistica.md/public/files/publicatii_electronice/Statistica_teritoriala/Statistica_teritoriala_2017.pdf (accesat la 07.08.2018).
14. Strategia sectorială de cheltuieli în domeniul educației, 2017-2019. https://mecc.gov.md/sites/default/files/strategia_sectoriala_de_cheltuieli_in_domeniul_educatiei_2017-2019_0.pdf (accesat la 26.08.2018).
15. Universitatea de Stat „B.P.Hasdeu” din Cahul. <http://www.usch.md/> (accesat la 01.09.2018).